

מ"מ מנהל השירותים הווטרינריים ד"ר תמיר גושן "מומלץ לחסן נגד קטרת העור באזורים הסמוכים לגבולות"

ראובן זלץ

**מגדלי הבקר והצאן נמצאים תקופה
בה הם נאבקים במגוון מחלות
שחדרו לישראל. ברוצלה, שחפת,
פה וטלפיים, עכברת וכלבת, כולן
כאן ברמה כזו או אחרת. בשירות
הווטרינרי במשרד החקלאות,
מודעים לגודל הסכנות ופועלים
כמיטב יכולתם למנוע את הפצת
המחלות ופגיעה בעדרי הבקר ברחבי
הארץ. בראיון מיוחד, סוקר ד"ר גושן
את המחלות הקיימות והטיפול בהן •**

השירות הווטרינרי פועל תקופה ארוכה ללא מנהל קבוע ובמגבלות כוח אדם ותקציבים, דבר שאינו תורם, בלשון המעטה ליכולת הטיפול במגוון המחלות. ד"ר תמיר גושן, מ"מ מנהל השירותים הווטרינריים אומר ל"משק הבקר והחלב" "ישראל נמצאת באזור מאתגר והמיקום הגיאוגרפי חופף את ישראל לחדירת מחלות מכל הגבולות, מה גם שתרבות הטיפול והדיווח על מחלות במדינות השכנות, אינו מספיק טוב. כמו החקלאות הישראלית, גם השירותים הווטרינריים מתמודדים עם אתגרים של משאבים ממשלתיים הולכים ופוחתים ואין ספק כי עלינו להתאים את הפעילות שלנו ברמה הארצית לאיומים הקיימים בסביבה". ד"ר גושן פונה למגדלי הבקר ואומר "מסביב לישראל יש איומים רבים, גם איום קטרת העור עדיין קיים שכן איננו יודעים מה נעשה במדינות השכנות. מומלץ לחסן נגד קטרת העור את הבקר באזורים הסמוכים לגבולות, בכדי למנוע נזקים עתידיים"

ד"ר תמיר גושן

תוכל לעדכן בנושא הברוצלה?

"אנחנו עדים לאחרונה, מינואר להתפרצות הברוצלה בארבע רפתות, אחת מהן היתה נגועה, כעת המחלה בעיקר בדרום הארץ אך לא ניתן ליחס את האירועים רק לדרום כי היו בעבר אירועים במקומות אחרים בארץ. באשר לרפתות הנגועות, הבקר נבדק אחת לחודש ובעלי החיים הנגועים מושמדים

נצפתה יעילות נמוכה. מחלה שפשטה השנה בישראל, היתה אלימה מאוד ופגעה גם בחיות בר, צבאים וחזירי בר (אירוע נדיר). המחלה פגעה בעונת בביב באזור העמקים ובסתי והחורף באזור אצבע הגליל וצפון ברמת הגולן. עדרים בודדים נפגעו גם בשרון ובגליל המערבי. בשירותים הווטרנריים פותח תרכיב בכמות מוגבלת מזן ההתפרצות הנוכחי על מנת לתת מענה אם חלילה יתפרץ מחדש".

שמענו על התפרצות גם באזור חברון?

"אכן כן, בימים אלה אנו עדים להתפרצות פה וטלפיים בנפת חברון, בודד נגיף אך עדיין אין סיווג של הזן והטיפוס. מחלת הפה והטלפיים מהווה איום תמידי, על המקנה בישראל, במיוחד בעדרים הנמצאים בסמיכות לגבולות המדינה ובקרבה לרשות הפלסטינאית. בעקבות הערכות הסיכונים בשירותים הוחלט על שינוי בהרכב התרכיב ובסוף השנה צפוי להיכנס לשימוש תרכיב ללא אסיה 1 דבר שיוזיל את העלות למגדל. בכדי להישאר לאפשרות תגובה, השירותים הווטרנריים, יחזיקו בנק מוגבל של תרכיב אסיה 1 למקרה התפרצות".

העכברת חוזרת?

"העכברת קיימת בישראל מזה מספר שנים ולמעשה מ-2013 התפשטה ממרכז הארץ לדרומה ולצפונה. מחיידק ה-ל. פומונה נפגעו עדרי בקר לבשר, עדרי בקר חלב, עדר צאן, כלבים, סוסים ובקיץ האחרון גם בני האדם שרחצו בצפון הארץ בנחלים. החיידק מותאם ומופץ על ידי חזירים ובהתאם נמצאה נגיעות בחזירי בר שניצודו בארץ. קיים תרכיב המשמש כחיסון רשות בכל הארץ, למעת בעדרים נגועים ובעדרים הנמצאים באגן הניקוז של הכנרת והירדן, בהם החיסון חובה. במסגרת החלטת הממשלה לטיפול בעכברת, הוקצה סכום של עד 750 אלפי ₪ לתמיכה וחיסון עדרי הבקר הרועים באגן הניקוז של הכנרת והירדן, נוהל תמיכה יפורסם בקרוב. אנחנו מקווים כי השנה ברוכת הגשמים צפויה לתרום להפחתת הסיכון להדבקה במחלה".

ולבסוף, כלבת שעשתה כותרות בשנה שעברה?

"בסוף 2017 עד אמצע 2018 חוותה ישראל התפרצות חריגה של מחלת הכלבת באזור העמקים. עיקר בעלי החיים שנפגעו והפיצו את המחלה היו תנים, שהדביקו גם בקר לחלב בקר לבשר וצאן. עם הגברת פיזור הפיתיונות והטיפול בתנים המחלה שכחה באפריל 2018 וחזרה לקצב הרגיל. נכון להיום ומתחילת 2019 אובחנו 7 מקרים, 2 תנים ו-5 כלבים. חיסון הבקר כנגד הכלבת, פעמיים בהפרש של חודש לפחות יוצר עמידות של 3 שנים לפחות ובאופן מעשי, הבקר מחוסן למשך כל חייו. הכלבת חודרת לגבולות ישראל באופן תדיר על ידי חדירת כלבים וחיות בר נגועות מירדן, לבנון וסוריה, בכדי למנוע נזקים כלכליים, מומלץ לחסן את הבקר באזורי החיסון, פעמיים בגיל צעיר ובכך להגן על העדר מפני המחלה ועל הבעלים מפני הנזקים. המשרד הקצה 250 אלף שקלים לתמיכה בחיסוני הבקר באזורי החיסון בזמן ההתפרצות והגברנו את כמות הפיתיונות ונתנו תמיכה גם לרשויות המקומיות על מנת למנוע כלבת בחיות הבית". ▲

ונמנעת תנועת בקר מהרפת הנגועה לרפתות אחרות. מיכלי חלב שבהם יש חלב מפרות המאובחנות כחיוביות, אינם נקלטים במחלבות בהנחיית משרד הבריאות. בקרוב תתפרסם הנחיה לחזור ולחסן את הבקר בתרכיז ה-19 כנגד מחלת הברוצלוזיס. מכיוון שהתרכיב ניתן לעגלות צעירות עד גיל חצי שנה או 8 חודשים, בהתאם לתרכיז, הרי שהעדר הישראלי עדיין יישאר חשוף במהלך השנים הקרובות. לכן יש להקפיד על משלוח דגימות לגורמי הפלה בהתאם לנוהל ניטור הפלות ובקר לחלב וזאת בכדי להקדים ולאתר חדירות. במשקים בהם הרופא והרפתן מקפידים על משלוח סדיר, המחלה מאותרת בשלבים בהם ההתפשטות בעדר מינימלית והנזקים קטנים יותר כמו גם משך המחלה הצפוי להיות קצר יותר".

בעקבות הערכות הסיכונים בשירותים הוחלט על שינוי בהרכב התרכיב ובסוף השנה צפוי להיכנס לשימוש תרכיב ללא אסיה 1 דבר שיוזיל את העלות למגדל

ומה באשר לשחפת?

"לאחרונה אותרה שחפת הבקר ברפת מעוז חיים, המחלה אובחנה בפרות שהגיעו לבית המטבחים בשרעם. לכך קדם אבחון שחפת עקב חיידק מיקו בקטריום קפרה בעגל יבוא מפורטוגל וחיידק מקומפלקס השחפת מעגל יבוא מהונגריה. ברפת מעוז חיים נבדקו כל בעלי החיים ונמצאו 46 בעלי חיים שהגיבו במבחן ההורי, בעלי החיים החיוביים הומטו. נבדקה רפת נוספת, אך לא נמצאו בעלי חיים חיוביים חד משמעית. לשאלה האם יש צורך בשינוי דרכי הניטור, התשובה תתקבל בהמשך. יש לציין כי גם במקרי העבר בשנות ה-90 המחלה אותרה בבית המטבחים".

צוות מעוז חיים וצוות המטבחים נבדקו?

"הם נשלחו לטיפול ובדיקות במשרד הבריאות. הסיכון לציבור הרחב קלוש עד לא קיים שכן חיידקי השחפת כמו הברוצלה מושמדים בפסטור ובעלי החיים הנגועים הושמדו. אני רוצה לציין כי עדיין לא ברור לנו איך השחפת חדרה לרפת שכן ברפת אין מפטמה ואין קשר לבקר מיובא. קיים סיכון לחדירה או הדבקה, דרך עובדים זרים המגיעים מארצות נגועות".

גם הפה והטלפיים חזרה?

"אכן כן, בשנה האחרונה חדר לאזורנו נגיף מטיפוס 0 אשר למרות בדיקות מעבדה, שמראות שהתרכיב יעיל, בשטח